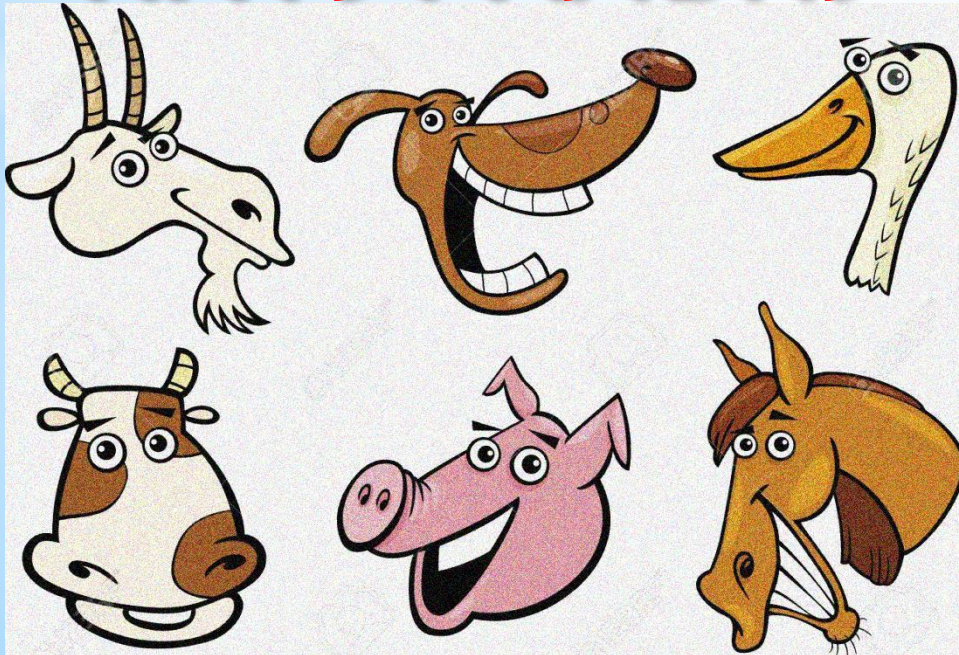

Натуральне і товарне виробництво

Протягом усієї своєї історії
людство знало дві форми
суспільного виробництва

НАТУРАЛЬНУ

ТОВАРНУ

Перша, панувала в первісному суспільстві,
при рабовласництві та феодализмі.

Друга, зародившись ще у період розкладу
первісного ладу, існує й сьогодні і є
визначальною формою виробництва в
усіх розвинених країнах.

* Натуральне господарство було первинною вихідною формою. Воно ґрунтувалося на земельній власності. Ця форма була характерна для всіх докапіталістичних способів виробництва.

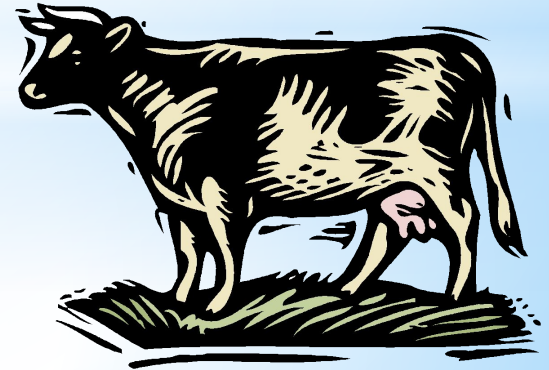
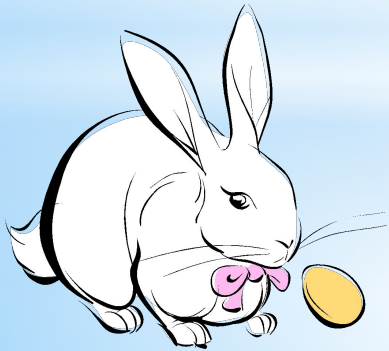
Натуральне господарство виникло як наслідок нерозвиненості суспільного поділу праці і примітивності матеріальних умов господарювання.

Натуральна форма панувала в замкнутій первісній общині. У основному натуральними були патріархальне селянське господарство, феодальні маєтки.

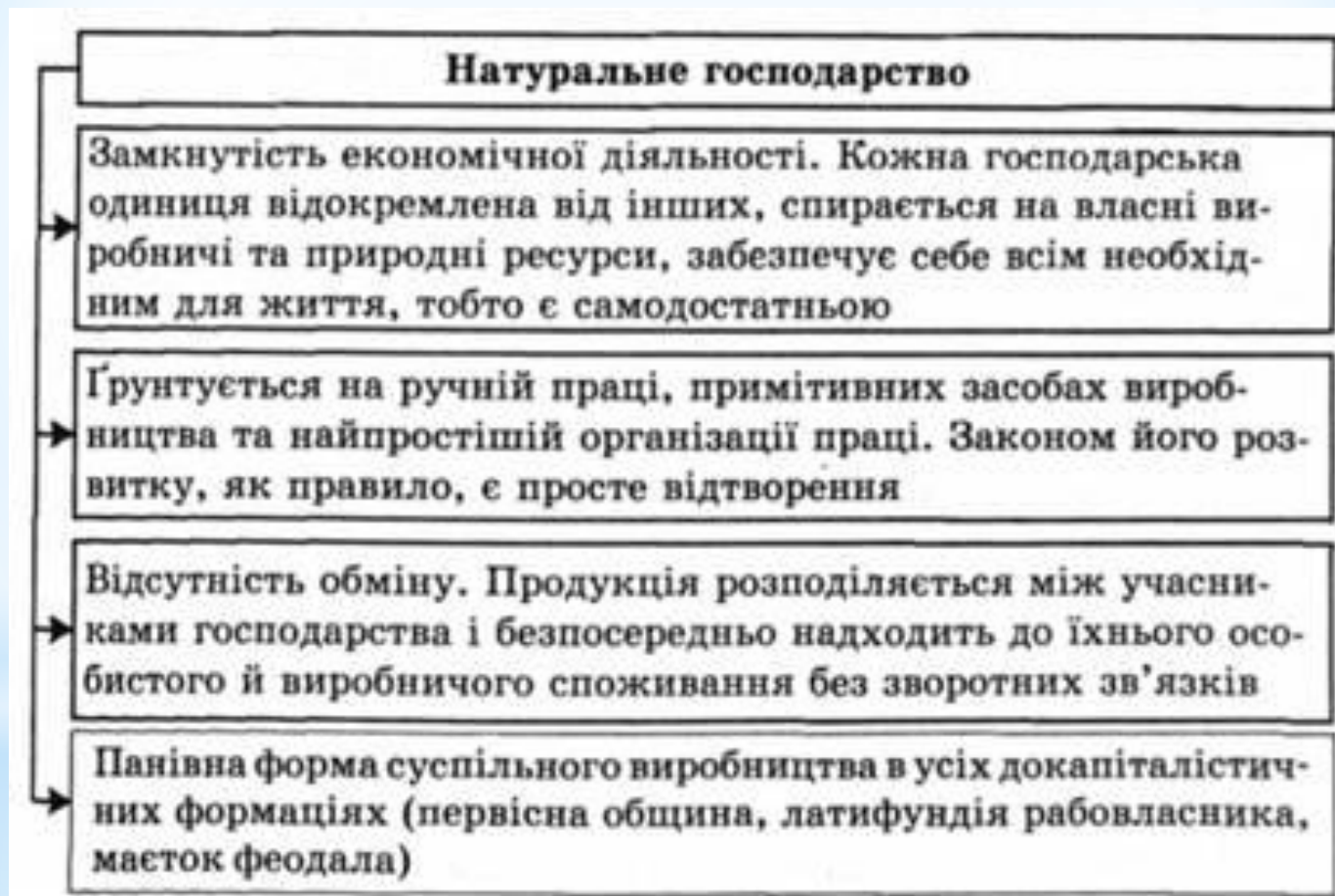

Натуральне виробництво — це тип господарства, в якому виробництво спрямовано безпосередньо на задоволення особистих потреб і потреб виробництва.

Для натуральних господарств характерною є економічна замкнутість. Це означає, що такі господарства повністю або майже повністю ізолювали себе від суспільного поділу праці.

Основні риси натурального господарювання

Для **натурального виробництва** характерний ручний універсальний працю, що виключає його поділ на види: кожна людина виконує всі основні роботи. У ньому застосовується найпростіша техніка (мотика, лопати, граблі тощо) і кустарний інструмент. Природно, що при таких умовах трудова діяльність є малопродуктивною, випуск продукції не може скільки-небудь значно зростати.

**Поступово на зміну
натуральному
господарству прийшло
товарне виробництво як
розвинутіша і ефективніша
форма організації
суспільного виробництва.**

Товарне виробництво — виробництво, в якому продукти праці призначаються не для власного споживання, а для обміну через ринок шляхом купівлі-продажу. Товарне виробництво — така система організаційно-економічних відносин, за якої корисні продукти створюються для їхнього продажу на ринку.

**Причини які зумовили
виникнення і
функціонування товарного
виробництва, товарних
відносин :**

По-перше - *наявність суспільного поділу праці*, за якого відбувається спеціалізація виробників на виготовленні певних продуктів або на певних видах діяльності. Там, де немає суспільного поділу праці, не може бути і товарного виробництва, товарно-грошових відносин. Без поділу праці, без якісної диференціації трудової діяльності виробників обмін результатами їхньої праці буде економічно безглуздим, оскільки всі вони будуть виробляти одні й ті самі види продуктів.

По-друге - наявність економічного відособлення виробників благ як власників. Економічною основою відокремленості господарюючих суб'єктів спочатку була приватна власність на засоби виробництва, а потім і інші форми власності (колективна, акціонерна) Продукти праці протистоять один одному як товари, якщо вони вироблені економічно самостійними виробниками, що самі розпоряджаються результатами своєї праці. Тобто якщо товаровиробник водночас є і товаровласником. Власник самостійно вирішує на свій страх і ризик, *що, де, коли і скільки* виготовляти, з ким здійснювати обмін і на яких умовах.

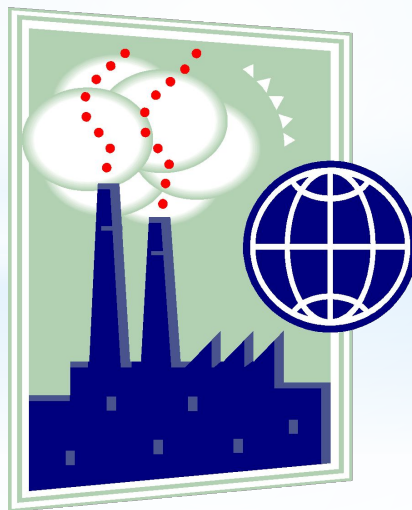

**Розрізняють два типи
товарного виробництва:**

Просте товарне виробництво - це дрібне виробництво індивідуальних самостійних ремісників і селян, що працюють на ринок. Воно було притаманне докапіталістичним суспільствам.

Розвинута форма товарного виробництва - це вищий і ефективніший ступінь товарної організації господарства, заснований на великій приватній власності, найманій праці й машинній індустрії. Притаманна капіталістичному суспільству.

Проста й розвинута форми товарного виробництва мають спільні риси і відмінності

До визначальних рис товарного виробництва також належать:

- а) використання грошей як посередника обміну;
- б) наявність конкуренції;
- в) вільне ціноутворення;
- г) стихійність розвитку як форма саморегулювання економіки.

Дякую за увагу

Підготувала: студентка
групи А-32
Брик Анна